

**แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อม
ร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่**

**GUIDELINES FOR MANAGING LEARNING RESOURCES BASED ON THE FOUR
SAPPAYA PRINCIPLES OF TEACHERS IN THE KHLONG THOM RUAM JAI SCHOOL
NETWORK UNDER THE KRABI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE**

¹พระสมุห์เลิศชาย กตทีโป (ทองเถาว์) Phrasamuh Loedchai Katadīpo (Thongthao)

²พระครูภัทรธรรมคุณ PhrakruPhatthamakun

³พระครูภานุวฒินันท์ Phrakhruphawanawuthibanthit

^{1, 2, 3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand
Corresponding Author E-mail: Naylerd.com@gmail.com

Article Received: August 12, 2026. Revised: September 28, 2026. Accepted: September 29, 2026.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ 2) เพื่อศึกษาวิธีการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 และ 3) เพื่อเสนอแนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีโดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามประชากรทั้งหมดในการวิจัยที่เป็นประชากรครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ จำนวน 104 คน วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารแหล่งเรียนรู้ของครูในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) วิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน โดยสรุปได้ 3 มิติหลัก ดังนี้ (1) เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดพื้นที่ให้ปลอดภัย เป็นมิตร มีผู้นำทางคุณธรรมและสอดแทรกธรรมะในกิจกรรม (2) ใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลาย บูรณาการความรู้จากห้องสมุด ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ การจัดการที่หลากหลายทำให้ครูเกิดความพึงพอใจ ส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 3) แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ มีดังนี้ (1) ด้านการเรียนรู้มีความสุข ควรจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัย สะอาด สงบ และกิจกรรมแฝงธรรมะในเนื้อหาเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต้นแบบที่มีคุณธรรม เพื่อเป็นแรงบันดาลใจและแบบอย่างในการเรียนรู้มีความสุข (2) ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมลงมือปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสงบ เช่น การทดลองหรือโครงการในพื้นที่เรียนรู้ที่สร้างสรรค์ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลต้นแบบเพื่อพัฒนาทั้งกายใจและปัญญาอย่างสมดุล (3) ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสงบตามหลักอวาสสี่ปายะและคัดเลือกเนื้อหาที่มีคุณธรรม

และมีประโยชน์ พร้อมสร้างเครือข่ายกับบุคคลต้นแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกายใจอย่างเหมาะสม และ 3) แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสี่ปายะ 4 ของโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ดังนี้ (1) ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข เน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย สะอาด และสงบ โดยสอดแทรกธรรมะเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบุคคลต้นแบบที่มีคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ (2) ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติในพื้นที่ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับบุคคลต้นแบบ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลทั้งกาย ใจ และปัญญา (3) ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

คำสำคัญ: การบริหารแหล่งการเรียนรู้, หลักสี่ปายะ 4, ครู, โรงเรียน

Abstract

This research article aimed to: 1) study the state of learning resource management by teachers in the Khlong Thom Ruamjai Network Schools; 2) study the methods of learning resource management based on the Four Sappāya principles (Four Conducive Conditions); and 3) propose guidelines for learning resource management based on the Four Sappāya principles for these teachers. This was a mixed-methods research study. The quantitative research utilized questionnaires administered to the entire population of 104 teachers in the network schools. The data were analyzed using basic statistics, including percentage, mean, and standard deviation. The qualitative research involved interviews with 7 key informants, with data analyzed using content analysis.

The research findings were as follows: 1) The overall and individual aspects of the state of learning resource management by teachers were at a high level. 2) The methods of learning resource management based on the Four Sappāya principles focused on creating an environment conducive to the development of both teachers and students, summarized into 3 main dimensions: (1) Joyful Learning: providing a safe and friendly space featuring moral leaders and integrating Dhamma into activities; (2) Utilizing Diverse Learning Resources: integrating knowledge from libraries, communities, and local wisdom; and (3) Elevating Achievement: diverse management methods led to teacher satisfaction, which directly improved student academic performance, fostered participatory learning, and created concrete connections with the local context. 3) The guidelines for learning resource management based on the Four Sappāya principles are comprised of 3 main aspects: (1) Joyful Learning Aspect: The learning environment should be safe, clean, and peaceful, with Dhamma integrated into the content. Relationships with moral role models should be established to provide inspiration and examples for joyful learning. (2) Practical Learning Aspect: Administrators should organize hands-on activities in safe, peaceful, and creative spaces, encouraging students to learn alongside role models for a balanced physical, mental, and

intellectual development. (3) Diverse Learning Resources Aspect: Promoting the utilization of varied information sources under appropriate environments.

Keywords: Learning Resource Management, The Four Sappāya Principles, Teachers, Schools

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกระดับพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยแหล่งเรียนรู้ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียน สนับสนุนการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีทางเลือกและต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลาง พ.ศ. 2551 สถานศึกษามีหน้าที่จัดหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับปัญหาในชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น พร้อมทั้งบริหารหลักสูตรเองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายใน สถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้หลากหลายตลอดเวลาและทุกสถานที่ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2544)

การจัดแหล่งเรียนรู้ต้องมีเป้าหมายและขอบเขตที่ชัดเจน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนต้องบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ให้มีคุณภาพตามกระบวนการบริหารวิชาการอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้หลากหลายทั้งในและนอกโรงเรียนมีการจัดตั้งบุคลากรควบคุม ติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น สนุกสนานและเข้าใจบทเรียนมากยิ่งขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2556)

หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาถือว่ามีความสำคัญและสามารถในการนำมาบริหารจัดการกับปัญหาชีวิตอย่างเป็นอย่างดียิ่ง โดยเฉพาะหลักธรรม “หลักสัปปายะ 4” หมายถึง สิ่งที่เหมาะสมกัน สิ่งที่เกี่ยวข้องช่วยสนับสนุนในการบำเพ็ญภาวนาให้ ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย ประกอบด้วย 1) อาวาสสัปปายะ (สบายการอยู่) โรงเรียนให้ความสนใจดูแลเกี่ยวกับแสงสว่าง ในห้องเรียนอยู่เสมอและจะต้องมีอาคารที่ตั้งเหมาะสมและแข็งแรงปลอดภัย โดยเอื้อต่อการจัดการศึกษา 2) อาหารสัปปายะ (สบายการกิน) โรงเรียนได้จัดทำความ สะอาดโรงอาหารให้มีความสะอาดถูกหลักอนามัยและได้รับการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ และจัดอาหารมีความสด สะอาดปลอดภัยถูกตามหลักโภชนาการ มีคุณค่าทางสารอาหารเพียงพอ 3) บุคคลสัปปายะ (สบายการคบคน) โรงเรียนสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดสวัสดิการต่างๆ ที่ให้แก่ครูและนักเรียนอยู่เสมอ ตลอดถึง ครูให้ความดูแลและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิดโดยให้ความรักเมตตาและเอาใจใส่แก่นักเรียนอย่างทั่วถึงและ “สัปปายะ” มีปรากฏอยู่หลายแห่งได้แก่คัมภีร์พระไตรปิฎก คัมภีร์อรรถกถา คัมภีร์วิสุทธิ มรรค และพจนานุกรมศาสนา ฉบับประมวลศัพท์และฉบับประมวลธรรม มีความหมายดังนี้ ความหมายคำว่า “สัปปายะ” ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก 1) สัปปายะ หมายถึง มีประโยชน์ ก่อให้เกิดความเจริญ 2) สัปปายะ (แก่ความเป็นไปแห่งจิต) หมายถึง เป็นที่สบายและเป็นอุปการะ

แก่การชักนำจิตเข้าสู่สมณะและวิปัสสนา 4) ธรรมสัปายะ (สบายการเรียนรู้) โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา รวมถึงครูพูดให้กำลังใจเสริมแรงแก่นักเรียนที่สามารถปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมาย (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต), 2554)

โรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมมีความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอำเภอคลองท่อม จังหวัดกระบี่ โดยมีโรงเรียนคลองท่อมราษฎร์รังสรรค์เน้นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โรงเรียนอนุบาลคลองท่อมมีพันธกิจชัดเจนในการพัฒนาองค์กรของนักเรียน ครูและสิ่งแวดล้อม ส่วนโรงเรียนเทศบาลคลองท่อมใต้ให้บริการการศึกษาในระดับต้นและขยายโอกาสต่อเนื่อง ปัญหาที่พบคือการบริหารจัดการทรัพยากรที่ยังไม่เท่าเทียม การขาดแคลนครูเฉพาะทางในบางโรงเรียนและความท้าทายในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลอย่างแท้จริงในพื้นที่ท้องถิ่น (โรงเรียนคลองท่อม, 2568) จึงจำเป็นต้องนำหลักสมาธิทำให้จิตใจผ่องใสประกอบกิจการงานได้ราบรื่นและคิดอะไรก็รวดเร็วทะลุปรุโปร่ง เพราะวาระดับจิตใจได้ถูกฝึกมาให้มีความนิ่งจากการเป็นสมาธิ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสมาธิของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เพื่อนำหลักสมาธิในพระพุทธศาสนามาใช้ จะช่วยฝึกจิตใจให้มีความนิ่ง มีสมาธิ ทำให้ครูและนักเรียนสามารถคิดและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สมาธิยังส่งเสริมความตั้งมั่นของจิตใจ ลดความวุ่นวาย ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและยั่งยืนในทุกบริบทการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
2. เพื่อศึกษาวิธีการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จำนวน 104 คน จาก 7 โรงเรียน โดยใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย
2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านศาสนา ผู้บริหารโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ ทั้งหมดจำนวน 7 รูป/คน
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสอบถาม มีการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเรียนรู้ตามหลักสัปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จากวารสาร ตำราเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย 3) ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัย 4) ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเสนอ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษามีความครอบคลุมหรือไม่ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index IOC) และเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไปเพื่อจัดทำเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญปรากฏว่ามีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่เป้าหมาย จำนวน 30 ชุด เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ Cronbach's Alpha ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.888 ขึ้นไป 6) ปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของแบบลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษาวิธีการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

สภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่	ระดับความเห็น			
	μ	σ	เห็นด้วย	อันดับ
1. ด้านการเรียนรู้มีความสุข	4.07	0.70	มาก	3
2. ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง	4.13	0.69	มาก	1
3. ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.11	0.73	มาก	2
ภาพรวม	4.10	0.65	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และด้านความสุข ตามลำดับ

2. วิธีการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีดังนี้

2.1 ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย แนวทางการบริหารด้านการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ 1) อาวาสสัปปายะ สบายการอยู่ หมายถึง ที่อยู่หรือสถานที่ที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัยและสถานที่สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับร่างกาย จัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เช่น ศูนย์การเรียนรู้ ห้องสมุด แปลงเกษตรพานักเรียนออกไปเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ แหล่งชุมชน หรือธรรมชาติ จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น ร่มรื่น ปลอดภัย และเอื้อต่อการเคลื่อนไหว 2) อาหารสัปปายะ สบายการกิน หมายถึง อาหารที่เหมาะสมกับร่างกาย ถูกหลักโภชนาการ และถูกสุขอนามัยสำหรับเกื้อหนุนจิตใจในการเรียนรู้ ครูต้องสร้างบรรยากาศที่ให้ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายเมื่ออยู่ในแหล่งเรียนรู้ เลือกแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสุข เช่น ศูนย์ศิลปะ พุทธนา แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือผู้นำกิจกรรมที่เข้าใจจิตวิทยาเด็ก ให้ความเป็นกันเอง 3) บุคคลสัปปายะ สบายการคบคน หมายถึง การคบหากับบุคคลที่ทรงคุณธรรมมีปัญญา มีความเมตตา หรือเป็นกัลยาณมิตรเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้บริหารและครูต้องคัดเลือกหรือจัดสรรแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระวิชาและความสนใจของผู้เรียนบูรณาการความรู้จากชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และเทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริง 4) ธรรมสัปปายะ สบายการเรียนรู้ หมายถึง ธรรมะหรือหลักธรรมที่เหมาะสม เกื้อกูลต่อการเจริญปัญญาและการพัฒนาจิตใจในการเรียนรู้หรือการสนทนาธรรมที่เกื้อกูลจิตใจ ช่วยให้มีสมาธิมั่นคง และนำไปสู่การปฏิบัติที่ได้ผลดี กับผู้บริหารและครูต้องมีแนวทางการส่งเสริมให้ครู ผู้เชี่ยวชาญ และวิทยากรใช้ภาษาที่เป็นมิตรและเข้าใจง่ายส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าถาม กล้าพูด สนทนาอย่างให้เกิดการโต้เถียงกระตุ้นการคิด กระตุ้นการตั้งคำถาม และเปิดใจสู่การเรียนรู้

2.2 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข แนวทางการบริหารด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้น 1) อาวาสสัปปายะ สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับร่างกายจัดห้องเรียนให้โปร่ง โล่ง มีแสงธรรมชาติและอากาศถ่ายเท จัดมุมเรียนรู้ยืดหยุ่น เช่น มุมอ่านหนังสือ มุมนั่งพักผ่อน เพื่อให้เด็กเลือกตามสบาย ใช้เฟอร์นิเจอร์และพื้นที่ที่รองรับการเคลื่อนไหวและกิจกรรมกลุ่มเรียนรู้ 2) อาหารสัปปายะ อาหารที่เหมาะสมกับร่างกาย ถูกหลักโภชนาการในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนด้วยความเข้าใจและเคารพ มีพื้นที่ปลอดภัยทางใจให้เด็กกล้าแสดงออก โดยไม่มีการตัดสินจัดกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ 3) บุคคลสัปปายะ การคบหากับบุคคลที่ทรงคุณธรรมมีปัญญา มีความเมตตาที่มีความที่สร้างสรรค์และเมตตาจากครู ครูต้องใช้คำพูดที่ทำให้กำลังใจ ให้ความหวัง และไม่ตำหนิผู้เรียนรุนแรงส่งเสริมให้นักเรียนใช้คำพูดสุภาพ เห็นอกเห็นใจ และเคารพกันสื่อสารด้วยอารมณ์เชิงบวก เพื่อสร้างพลังใจในการเรียนรู้

3. แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ดังต่อไปนี้

3.1 วางแผนและองค์กร ผู้บริหารและครูร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียน ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อกำหนดแผนจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ในห้องเรียน พื้นที่ชุมชน และแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ โดยเน้นให้เหมาะสมทั้งด้านกาย (กายสัปปายะ) จิต (จิตสัปปายะ) และเนื้อหา (ธรรมสัปปายะ)

3.2 นำสื่อเทคโนโลยี และสภาพแวดล้อม ต้องได้รับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้วยสื่อดิจิทัล เทคโนโลยี และสื่อชุมชน รวมถึงการจัดห้องเรียนหรือศูนย์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาพกาย และสร้างบรรยากาศปลอดภัยทางจิตใจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้

3.3 การมีส่วนร่วมจากเครือข่าย คือ การสร้างเครือข่ายร่วมกับชุมชน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า รวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนศักยภาพ ส่งเสริมการเรียนรู้จากหลากหลายมิติ และเสริมความร่วมมือร่วมใจของทุกฝ่าย

3.4 ติดตาม ประเมิน และปรับปรุง ใช้กระบวนการ PLC และ PDCA ในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน วัดผลการเรียนรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อปรับปรุงให้การบริหารแหล่งเรียนรู้ตอบโจทย์ผู้เรียน ทั้งร่างกาย ใจ และเนื้อหา ให้เกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีความสุข

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการบริหารแหล่งการเรียนรู้ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ตามลำดับ เนื่องจากครูมีการวางแผนและจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสมและได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของพระโกศล เขมรโต (2023) พบว่า การประยุกต์หลักสัปปายะ 4 ในการพัฒนาชุมชนสร้างสุข สามารถพัฒนาในเรื่องสถานที่ที่เป็นศาสนสถานบ้านเรือนที่อยู่อาศัย ตลอดจนพื้นที่สาธารณะในชุมชนให้น่าอยู่ ร่มรื่น สะอาด ไม่พลุกพล่าน ซึ่งคนในชุมชนเมื่ออยู่ในสถานที่เหมาะสมก็จะทำให้ได้รับอาหารที่ถูกสุขอนามัย สะอาด มีสุขภาพแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีใจเอื้อเฟื้อเกื้อกูลกัน มีความรักความสามัคคีและที่สำคัญคนในชุมชนก็มีหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาเพื่อดำเนินชีวิตทำให้ชุมชนอยู่อย่างสงบสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตย์ ชาวคำและคณะ (2567) พบว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงควรเน้นความเหมาะสมกับบริบทโลก เช่น เทคโนโลยี โลกาภิวัตน์ เศรษฐกิจและโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไป โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ผ่านการให้รางวัลตนเอง การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ที่เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกัน ลงมือปฏิบัติจริงและแก้ปัญหาอย่างมีเป้าหมายและแนวทางการเรียนรู้แนวใหม่นี้ช่วยให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม มีทักษะพลเมืองในศตวรรษที่ 21 และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิรันธ ปาวิชัย และคณะ (2567) พบว่า 1) รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ (2) ประเภทของแหล่งเรียนรู้ (3) กระบวนการบริหารแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน (4) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ (5) คุณภาพผู้เรียน ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีเหมาะสม และ 2) ผลการประเมิน

รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพร ภูมิพล (2564) พบว่า 1) สภาพที่เป็นอยู่จริงของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาวិธีการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า วิธีการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาทั้งครูและนักเรียน โดยสรุปได้ 3 มิติหลัก ดังนี้ (1) เรียนรู้อย่างมีความสุข จัดพื้นที่ให้ปลอดภัย เป็นมิตร มีผู้นำทางคุณธรรมและสอดแทรกธรรมะในกิจกรรม (2) ใช้แหล่งเรียนรู้หลากหลาย บูรณาการความรู้จากห้องสมุด ชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น (3) ยกระดับผลสัมฤทธิ์ การจัดการที่หลากหลายทำให้ครูเกิดความพึงพอใจ ส่งผลโดยตรงให้ผู้เรียนมีผลการเรียนที่ดีขึ้น เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและเชื่อมโยงกับท้องถิ่นได้อย่างเป็นรูปธรรม และ 3) แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ มีดังนี้ (1) ด้านการเรียนรู้มีความสุข ควรจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ปลอดภัย สะอาด สงบ และกิจกรรมแฝงธรรมะในเนื้อหาเรียนรู้สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต้นแบบที่มีคุณธรรม เพื่อเป็นแรงบันดาลใจและแบบอย่างในการเรียนรู้มีความสุข (2) ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ผู้บริหารควรจัดกิจกรรมลงมือปฏิบัติในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสงบ เช่น การทดลองหรือโครงการในพื้นที่เรียนรู้ที่สร้างสรรค์ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกับบุคคลต้นแบบเพื่อพัฒนาทั้งกาย ใจและปัญญาอย่างสมดุล (3) ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ควรส่งเสริมการเรียนรู้จากแหล่งหลากหลาย ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสงบตามหลักอาวาสสัปปายะและคัดเลือกเนื้อหาที่มีคุณธรรมและมีประโยชน์ พร้อมสร้างเครือข่ายกับบุคคลต้นแบบและจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพกายใจอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูนนทสารกิจ (จิรัฏฐ์ อานนโท) (2566) พบว่าการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในแต่ละด้านถือว่ามีความสำคัญทั้งหมด สิ่งที่ต้องทำ ก่อน คือ การวางระเบียบแบบแผนในการดำเนินการบริหารจัดการงานก่อสร้างเสนาสนะที่มีระเบียบ แบบแผนรวมถึงความสะอาดภายในวัดด้านอาหารควรจัดระบบโรงทานในการบริการเตรียมพร้อม ด้านบุคคลเจ้าอาวาสต้องวางตัวบุคคลในการทำหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบแบ่งเบาภาระเจ้าอาวาสด้วยการ รับผิดชอบในหน้าที่ในแผนต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการปกครองถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการวัดในการพัฒนาทุกด้าน สัปปายะหมายถึงการอยู่อาศัยในที่ที่เหมาะสมเอื้อหรือเกื้อกูลต่อการประพฤติและ ปฏิบัติธรรมทั้งที่พักอาศัยสภาพอากาศใกล้แหล่งอาหารและยาสิ่งแวดล้อมด้วย ผู้ทรงธรรมและ ทรงภูมิปัญญาเพื่อเป็นการช่วยให้การพัฒนาตนเองได้รับผลอย่างเต็มที่จนบรรลุคุณงามความดีหรือ เข้าถึงมรรคผลนิพพานตามหลักทางพระพุทธศาสนาและการประยุกต์ ใช้หลักสัปปายะให้เหมาะสมกับสภาพวัดและสภาพปัญหาในวัดนั้นๆ จึงเป็น สิ่งสำคัญที่เจ้าอาวาสต้องศึกษาและอาศัยอำนาจหน้าที่ของเจ้าอาวาสที่มีตามกฎหมายมาใช้โดยไม่ ขัดแย้งกับพระธรรมวินัยการบริหารจัดการวัดที่ดีที่สุดคือ การบริหารจัดการโดยไม่ต้องใช้อำนาจมา บังคับแต่ใช้หลักธรรมการร่วมมือร่วมใจสร้างศรัทธากันและการบริหารจัดการวัดคือการสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความเหมาะสมมีกฎระเบียบที่ปฏิบัติจนกลายเป็นขนบธรรมเนียมของวัดนั้นๆ ซึ่ง แท้ที่จริง คือ การนำเอาพระธรรมวินัยมาปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

3. การนำเสนอแนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ของโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ ประกอบด้วย 3 ด้านหลัก ดังนี้ (1) ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข เน้นการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย สะอาด และสงบ โดยสอดแทรกธรรมะเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับบุคคลต้นแบบที่มีคุณธรรมเพื่อเป็นแบบอย่างและสร้างแรงบันดาลใจ (2) ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติในพื้นที่ที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกับบุคคลต้นแบบ เพื่อการพัฒนาที่สมดุลทั้งกาย ใจ และปัญญา (3) ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งเสริมการใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลายภายใต้สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูนิรมิตสังฆกิจ, พระศรีสมโพธิ, และศิริโรจน์ นามเสนา (2567) พบว่า แนวทางในการพัฒนาวัดตามหลักสัปปายะ เพื่อให้เป็นศูนย์การสอนวิปัสสนากรรมฐานจะต้องพัฒนาใน 3 มิติสำคัญ คือ 1) ด้านสถานที่อยู่อาศัยและการขบฉัน (อวาสสัปปายะ/โภชนสัปปายะ) 2) ด้านกายภาพเพื่อรองรับบุคคลและกิจกรรม (ภัสสสัปปายะ/บุคคลสัปปายะ/อิริยาปถสัปปายะ) และ 3) ด้านสภาพแวดล้อมโดยรอบวัด (โคจรสัปปายะ/อุตุสัปปายะ) โดยเฉพาะเส้นทางสัญจร และการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้ความร่มรื่นและความสงบ

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้ คือ แนวทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ สรุปได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย 3TTT

องค์ความรู้จากการวิจัย TTT มีอธิบายว่า

T 1: ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข (The aspect of joyful learning) หมายถึง ครูมีความสุขและแรงจูงใจเมื่อได้เรียนรู้สิ่งใหม่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรกับการเรียนรู้ตามความสนใจช่วยให้ครูรู้สึกผ่อนคลายและเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียนอย่างมีความสุขจากการเรียนรู้ส่งเสริมสุขภาพจิตและอารมณ์เชิงบวก ครูมีอิสระในการเลือกเรียนรู้เนื้อหาที่ตนสนใจบทบาทสำคัญในการสร้างและส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความสุขในการเรียนรู้กระตุ้นให้ครูเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต

T 2: ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง (The dimension of experiential learning) หมายถึง ช่วยให้ครูจำเนื้อหาได้ยาวนานผ่านการลงมือพัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลนำความรู้ไปใช้ได้จริงในสถานการณ์หลากหลาย ผูกทักษะการทำงานและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและความสนุกในการเรียนรู้จากความผิดพลาดและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีขึ้น

T 3: ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย (The aspect of learning from diverse sources) หมายถึง ครูเข้าใจเนื้อหาดีขึ้น จากการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ด้วยข้อมูลจากหลายแหล่งและพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาจากมุมมองที่หลากหลาย เกิดนิสัยใฝ่รู้และค้นคว้าเองอย่างต่อเนื่องเลือกใช้แหล่งเรียนรู้ได้เหมาะสมตามความต้องการและเพิ่มแรงบันดาลใจและความมั่นใจ ในการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้บริหารและครูควรนำประเด็นที่ว่า “สภาพแวดล้อมเป็นมิตรส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจในการเรียนรู้” ไปทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้แก่ครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

1.2 ด้านการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง ผู้บริหารและครูควรนำประเด็นที่ว่า “ครูการเรียนรู้จากการปฏิบัติช่วยให้จดจำเนื้อหาได้นาน” ไปทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้แก่ครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

1.3 ด้านการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้บริหารและครูควรนำประเด็นที่ว่า “ครูมีแรงบันดาลใจมากขึ้นเมื่อใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย” ไปทางการบริหารแหล่งการเรียนรู้แก่ครูโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเรื่อง ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักสัปปายะ 4 กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

2.2 ควรศึกษาเรื่อง ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ระหว่างโรงเรียนในเขตเมืองและชนบทโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

2.3 ควรศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามหลักสัปปายะ 4 ในการส่งเสริมการเรียนรู้แก่นักเรียนโรงเรียนเครือข่ายคลองท่อมร่วมใจ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

เอกสารอ้างอิง

- กมลพร ภูมิพลับ. (2564). แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิลันท์ ปาวิชัย, สติพรเขาวนชัย, ทศนะ ศรีปัดดา และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2567). รูปแบบการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(10), 270-286.
- พระโกศล เขมรโต. การประยุกต์ใช้หลักสัปปายะ 4 ในการพัฒนาชุมชนสร้างสุขของชุมชนบ้านหนองหรั่งตำบลบางรูป อำเภอบึงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *Journal of Buddhist Anthropology*, 8(1), 59-70.
- พระครูนันทสารกิจ (จิรัฏฐ์ อานนโท). (2566). การประยุกต์ใช้หลักสัปปายะ 4 ในการบริหารจัดการวัดของเจ้าอาวาสในเขตอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูนิรมิตสังฆกิจ, พระศรีสมโพธิ และศิริโรจน์ นามเสนา. (2567). การพัฒนาวัดตามหลักสัปปายะเพื่อเป็นศูนย์การสอนวิปัสสนากรรมฐาน. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 7(5), 1-2.
- พระครูวิโรจน์เขมคุณ (ไพโรจน์ เขมจิตโต). (2563). รูปแบบการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมตามหลักสัปปายะ 4 ในจังหวัดสิงห์บุรี. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(5), 12-14.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต). (2554). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพมหานคร: สนิทสันติวัฒนธรรม.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2556). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โรงเรียนคลองท่อม. (2568). บริบทโรงเรียนอนุบาลคลองท่อม. แหล่งที่มา https://school.obec.go.th/index_view_history.php?School_ID=vision สืบค้นเมื่อ 24 พฤษภาคม 2568.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2544). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- อาทิตย์ ชาวคำ และ คณะ. (2567). แนวทางการจัดการเรียนรู้แนวใหม่กับการส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้วารสารครุศาสตร์ราชภัฏเชียงใหม่. *Chiang Mai Rajabhat Education Journal*, 4(1), 1-2.
- Conbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Likert, R. (1967). *Management styles and the human component*. New York: Amacom.